

ФИЛИППХЭН

(Үнэн болоһон ушар)

I

Филипп гэжэ нэрэтэй хүбүүн байба. Намар үхибүүд булга нургуулида ошобо. Филипп малгайгаа абаад, мүн ошолсохоо забдаба. «Ши, Филиппхэн, хаана ошохошниб?» – гэжэ эжнынь асууба.

– Нургуулида.

– Үшөө бишыхан байнаш, хүбүүмни, гэртээ бай даа, — гээд, эжнынь байлгаба. Үхибүүд нургуулидаа ошобо. Эсэгэнь үшөө эртэ ойдо ошонхой, эжнынь хүдэлмэридөө гараба. Гэртээ Филиппхэн хүгшэн эжытэйгээ үлэбэ. Хүгшэн эжнынь унташаба. Филиппхэн гансаараа уйдажа нуутараа, малгайгаа бэдэржэ оробо. Малгайгаа оложо ядаад, эсэгынгээ хуушан малгай үмдэжэ, нургуулида ошобо.

Нургуулин тосхоной захата нэн. Филиппхэнэй гараад ябахата, дүтын айлнуудай нохойнууд хусабагүй – таниха байгаа. Саашаа ябахатань, Жучка хусаһаар гаража ерэбэ, хойноһоонь Волчок гэжэ хаб нохой харайжа гараба. Филиппхэн гүйшэбэ, нохойнууд хойноһоонь гүйлдэбэ. Филиппхэн хашхаржа ябатараа тороод унашаба. Гэрһээ нэгэ хүн гаража, нохойнуудые үлдөөд:

– Ши, хүбүүн, хаана ошохошниб?, — гэбэ.

Филиппхэн юушье хэлэнгүй, хормойгоо үргөөд, бии шадалаараа гүйшэбэ.

II

Нургуулида гүйжэ ерэбэ. Хэрэлсы дээрэ хэншье үгы байба. Нургуули сооһоо үхибүүдэй абяан шааяжа дуулдана. „Багшын үлдэжэрхёо наа, яаха гээшэбиб?“ — гэжэ айдаһаниинь хүрэнэ. Яахаашье ойлгожо ядашаба. Гэртээ ошохо гэхэдэнь, баһа нохойнууд эдижэрхихээ забдаха, нургуули соо орохо гэхэдээ, багшаһаа айна. Нургуулин хажуугаар хүнэг бариһан һамган гаража ябатараа:

– Ши эндэ юүндэ байнабши, булта номоо үзэжэ байна хая юм,— гэбэ. Филиппхэн хургуули соо оробо. Сээниг соонь малгайгаа абаад, үүдэ нээбэ. Хургуули соо үхибүүд дүүрэн. Булта хашхаралдана, улаан шарфтай багша дундуурнь ябана.

– Юүндэ ерээбши? — гэжэ Филиппхэнһээ багша асууба. Филиппхэн малгайгаа бажуугаад, дуугай байба.

– Хэн гээшэбши?

Филиппхэн абая гаранагүй.

– Али хэлэгүй юм гүш?

Филиппхэн айһандаа дуугаржа ядана.

– Зай, дуугарха дурагүй һаа, гэртээ хари.

Филиппхэн үгэ хэлэхээ хэды оролдобо, тээд айһандань аманиинь ангайжа үгэнэгүй. Тиигээд багшын урдаһаа хараад, бархиршаба. Тиихэдэнь багша хайрлашаба. Филиппхэнэй толгойень эльбэжэ, энээнэй юун хүбүүхэн байһые хүбүүдһээ һураба.

– Энэ Филиппхэн, Костюшкын дүү, үнинэй хургуулида ошохом гэхэдэнь, эжынь табидаггүй юм, хоргодожо ерээ ёһотой.

– Зай, ахынгаа хажууда ерээд һуу даа, хургуулида шамайе табиһыень эжытэйшни хөөрэлдэхэб.

III

Филиппхэндэ үзэгүүдые багша харуулжа эхилбэ. Филиппхэн үзэг танидаг, бага-сага уншажашье шададаг хэн.

– Зай, өөрынгөө нэрэ холбол даа.

Филиппхэн үзэгүүдые абажа, „фе-и-фи, ле-ип-лип, хэ-эн-хэн” – гэбэ.

Булта энээлдэшэбэ.

– Бэрхэш даа. Хэн шамай уншуулжа хургааб? – гэжэ багша асууба.

Филиппхэн магтуулһандаа зүрхэ оробо:

– Костюшка. Би хүйхэр хүнби, гансата бултыень ойлгожорхёо хэм. Аймцагтай һонор хүмби!

Багша тэрэниие зогсоожо:

– Бээ найрхахаа хүлээд гэ, харин найнаар нура,—
гэбэ.

Тэрээнһээ хойшо Филиппхэн үхибүүдээр нургуулида
ябадаг болобо.

www.nomoihan.com